

Luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien häirintää ja hallussapitoa

Hakija

Sanna Kannisto

Asia

Lupahakemus rauhoitettujen lintujen häirintään ja lyhytaikaiseen hallussapitoon valokuvausta varten opetustarkoituksessa koko Suomessa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa pitää lyhyen aikaa hallussa ja valokuvata rauhoitettuja lintuja. Hakija työskentelee yhteistyössä sellaisten henkilöiden kanssa, jotka kuuluvat Luonnontieteellisen keskusmuseon poikkeusluvan piiriin, ja joilla on poikkeusluvan mukainen lupa pyydystä lintuja rengastusta ja kontrollointia varten. Hakija ei työskentele itsenäisesti, eikä pyydä lintuja itse, vaan kuvaa lintuja, jotka ovat rengastajien kiinniottamia. Lupaa haetaan viiden vuoden ajalle koko Suomeen. Hakija on toteuttanut kuvausta aiemmillä poikkeusluvilla vuosina 2021–2023.

Työskentelymenetelmä

Lintuja kuvattaisiin pienikokoisessa studiossa (noin 1,5–3,5 m³), joka on ulkona luonnossa, lintuverkkojen välittömässä läheisyydessä (ei kauempana kuin 150 m). Vain sellaisia lintuyksilöitä kuvataan, jotka rengastaja on katsonut hyväkuntoisiksi. Kuvaustyöhön ei normaalisti liity lintujen käsittelyä, vaan ne vapautetaan lentämään studioon suoraan rengastajien käyttämistä kuljetuspusseista ja kuvaamisen jälkeen ne vapautetaan niihin koskematta, avaamalla kameran ja kuvausstudion välinen pehmeä kangasverkko. Studiossa lintu on vapaa liikkumaan ja sillä on siellä monia levähdyspaikkoja mm. oksia ja kiviä sekä vettä juotavaksi. Studiolaatikon koko ja sisustus, oksat ja levähdyspaikat järjestetään lajikohtaisesti mahdollisimman sopiviksi. Tästä neuvotellaan rengastajien kanssa. Lisäksi hakija huolehtii rengastajien kanssa, että kiinniottoaika (tutkimus ja kuvausaika yhteensä) ei ole lintuyksilön kannalta liian pitkä. Lintu on käsittelyssä ja kuvattavana mahdollisemman vähän aikaa. Hakija edesauttaa tätä olemalla mukana verkkokierroksilla ja tuomalla kuvattavan linnun rengastuksen jälkeen heti studioon kuvattavaksi.

Lintulajit

Lupahakemus studiossa kuvaamisen osalta koskee kaikkia pikkulintuja, keskikokoisia linnuista mm. rastaita, varislintuja, kyyhkyjä, tilhiä, kottaraisia, kuhankeitäjiä sekä pienimpiä pöllöjä ja haukkoja sekä tikoista pikkutikkaa ja käpytikkaa. Kuvauksen kohteena on tavallisia rengastettavia lajeja. Hakijan arvion mukaan lintuja kuvataan noin sata vuodessa, eli viiden vuoden aikana noin 500. Lisäksi haetaan lupaa kuvata kaikkia rengastettavia lintuja tai tutkimuksen vuoksi muuten jo kiinniotettuja lintuja hetkeä ennen vapauttamista dokumentoinnin ja tiedottamisen vuoksi tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Tämä kuvaus kestää enimmillään vain muutaman minuutin. Nämä linnut sisältyvät edellä mainittuun lukumäärään.

Hakemuksen perustelut

Poikkeuslupaa haetaan tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Valokuvat esittävät linnut tarkasti ja yksityiskohtaisesti. Pienetkin yksityiskohdat kuten väritykset, sulkien kuvioinnit, silmän alueen yksityiskohdat sekä nokan ja jalkojen rakenne on näkyvät suurikoisissa lähikuvissa tieteellisen tarkasti. Työllä on samantapaista yhteiskunnallista merkitystä ja painoarvoa kuin tieteelläkin, ja tavoitteena on edistää ympäristökasvatusta. Teoksilla pyritään osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttamiseen. Valokuvaustyöllä on myös linnustonsuojeluun ja siitä tiedottamiseen liittyviä tarkoituksia. Näyttelyiden, julkaisujen, työstä kirjoitettujen artikkelien ja luentojen yhteydessä tuodaan aina esiin tutkimusta ja linnustonsuojeluun liittyviä asioita ja hakija puhuu laajemminkin luonnon monimuotoisuuden puolesta.

Valokuvateoksia on ollut vuosien aikana näyttelyissä ympäri maailmaa, ja niitä ovat nähneet kymmenet tuhannet ihmiset. Näyttelyiden yhteydessä hakija luennoi museoissa ja taiteilijataapaamisissa, kouluissa ja harrasteryhmissä, kirjastoissa ja vanhustenpalvelutaloissakin. Näyttelytoiminnalla ja taiteella voi olla suuri merkitys ympäristötietoisuuden ja luontoinnostuksen herättäjinä. On ylipäättään tärkeää, että ihmiset voivat nähdä lajeja, jotka kaipaavat suojelua. Lintuaiheisia teoksia on monissa julkisissa taidekokoelmissa. Vuonna 2020 hakija julkaisi kirjan *Observing Eye*, jossa on noin 70 lintuvalokuvaa. Valokuvat ja niihin liittyvät sisällöt näkyvät myös sosiaalisessa mediassa.

Tieteellinen työ ja rengastus on aina varsinainen syy lintujen kiinniottoon. Yhtään lintua ei oteta kiinni sen vuoksi, että sitä voitaisiin kuvata. Linnut rengastetaan ensin ja sitten niitä kuvataan studiossa. Mahdollinen lisähaitta, joka linnulle kuvaamisesta aiheutuu, on pieni viive vapauttamisessa. Kuvattaessa hakija vapauttaa linnun studioon lentämään ja seuraa kuinka se käyttäytyy. Jos lintu on ollut pelokas tai osoittanut stressin merkkejä kuvaustilanteessa, se on vapautettu heti. Kaikki aiemmin kuvatut linnut ovat vapauttaessa lähteneet normaalisti lentoon. Näissä ensin rengastetuissa ja sitten kuvatuissa linnuissa ei ole ollut yhtään lintua, joka olisi vahingoittunut. Kuvausjärjestely on valmiina, kun lintu laitetaan studioon. Lintujen kanssa työskennellessä kaikki tehdään hyvin suunnitelmallisesti, rauhallisesti ja hiljaisesti. Myös tällä tavalla pyritään vaikuttamaan linnun hyvinvointiin. Kuvaustoiminta ei vaikuta heikentävästi lintujen kantoihin.

Hakijalla on ollut aiempia poikkeuslupia VARELY/3087/2020 ja VARELY/1153/2022 vastaavaan valokuvaukseen. Poikkeuslupien käytöstä on raportoitu lupaehtojen mukaisesti. Hakija hakee ELY-keskukselta uutta poikkeuslupaa, koska hän kuvaa uutta valokuvakirjaa. Hän tarvitsee uusia kuvia myös tuleviin näyttelyihin. Aiemmillä poikkeusluvilla ei ole saatu kuvattua kaikkia lajeja, joita hakija haluaisi kuvata. Lisäksi hakija kokee, että samastakin lajista otetut kuvat tuovat esiin eri puolia lajista. Hakija näkee työnsä lisäarvona sen, että hänen teoksensa saavuttavat erilaisen yleisön kuin luonnossa otetut lintukuvat. Hän etsii yhteistyömahdollisuuksia kuvien tieteelliseen käyttöön.

Hakemuksen yhteydessä on toimitettu esimerkkejä aiemmillä poikkeusluvilla otetuista valokuvista sekä muista projekteista, kuten päiväkodin sisäläpintoihin toteutetusta lintukuvituksesta.

Määräykset, joita hakemus koskee

Hakemus koskee rauhoitettuja lintulajeja. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsyklin kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:n kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa.

Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun lajin yksilöiden, niiden osien tai johdannaisten hallussapito on kielletty.

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen 87 §:n kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan rauhoitettujen lintujen häirintään ja lyhytaikaiseen hallussapitoon alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa vuoden 2026 loppuun asti ajalla 1.8.–31.3. koko Suomen alueella pois lukien Ahvenanmaa.
- 2 Lupa koskee kaikkia rauhoitettuja rengastettuja lintuja, jotka rengastaja on tilanteessa arvioinut linnun kunnon perusteella kuvaukseen sopiviksi.
- 3 Lupa ei oikeuta lintujen pyydystämiseen, vaan lupa koskee ainoastaan rengastajien rengastusluvalla pyydystämien lintujen haltuunottoa ja väliaikaista hallussapitoa rengastamisen jälkeen.
- 4 Kuvausstudioissa on oltava hallussapidon aikana vettä linnuille saatavilla sekä varmistettava, ettei kuvattavalla yksilöllä ole näköyhteyttä kuvausstudion ulkopuolelle.
- 5 Haitan aiheuttamista kuvattaville linnuille on pyrittävä lintuja käsiteltäessä välttämään ja linnut on vapautettava luontoon välittömästi kuvauksen jälkeen. Väliaikainen hallussapito saa yhtä kuvattavaa lintua kohden kestää enintään 20 minuuttia. Mikäli linnun havaitaan kärsivän kuvaustilanteesta, se on vapautettava välittömästi.
- 6 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 7 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
- 8 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin.
- 9 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä alueellisten ELY-keskusten kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 10 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/858/2024 varustettuna. Raportista on ilmentävä 1) hallussa pidetyt lintulajit ja lintujen määrät lajeittain, 2) paikat, joissa hallussapito-/kuvaustoimintaa on tehty, 3) rengastajat, joiden kanssa kuvausta on toteutettu sekä 4) tieto siitä, moniko lintu jouduttiin vapauttamaan linnun osoittaman stressin vuoksi ennen kuin kuvaustilanne saatiin vietyä suunnitellusti loppuun. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla (VARELY/858/2024) varustettuna). Raporttien perusteella voidaan arvioida toimenpiteiden vaikutusta sekä tarvetta ja edellytyksiä mahdolliselle uudelle poikkeusluvalla.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimus- ja opetustarkoituksessa sekä koulutustarkoituksessa.

Hakemuksen mukaisessa kuvaustoiminnassa otettavien kuvien sekä kuviin liittyvän näyttely-, luento- ja julkaisutoiminnan avulla syntyy ja jaetaan tietoa linnuista, lintujen suojelusta ja luonnon monimuotoisuudesta. Tiedossa ei ole muuta yhtä vähän lintuja häiritsevää menetelmää, jolla luonnonvaraisia lintuja voitaisiin kuvata vastaavalla tarkkuudella. Luonnossa otettuihin kuviin verrattuna hakijan ottamat kuvat saavuttavat osittain erilaisen kohdeyleisön, jolle lintujen suojelu voi olla aiheena vieraampi.

Luvan mukainen toiminta ei heikennä hallussa pidettävien lintujen suojelutasoa, sillä hallussa pidettäväksi päätyy ainoastaan hyväkuntoisia lintuyksilöitä ja mikäli linnun havaitaan kärsivän hallussapidosta, hallussapito lopetetaan välittömästi. Hallussapito on kaikissa tapauksissa lyhytaikaista ja väliaikaista.

Lupa ei oikeuta lintujen pyydystämiseen, vaan lupa myönnetään ainoastaan rengastustarkoituksessa pyydystettyjen lintujen haltuunottoon ja hallussapitoon. Hakijan ei ole näin ollen mahdollisuutta vaikuttaa siihen, mitä lajeja pyydystettäväksi päätyy. Lupaa koskevia lintulajeja ja yksilömääriä ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi rajata, mutta lintujen kuvaamisesta tulee aina neuvotella rengastajien kanssa.

Lupa myönnetään kolmeksi vuodeksi. Kolmen vuoden jälkeen mahdollisen uuden poikkeuslupahakemuksen käsittelyn yhteydessä voidaan arvioida kuvauksen jatkamisen tarpeellisuutta ja lupaehtoja uudelleen.

Lupa on voimassa vain lintujen pesimäkauden ulkopuolella. Lintujen pesinnän ajoittumisessa on laji- ja aluekohtaisia eroja, mutta yleisesti lintujen pesintäajaksi voi arvioida huhti-heinäkuun (1.4.–31.7.). Pesimäajan rajaaminen luvan ulkopuolelle on perusteltua, jotta emon mahdollisesti ruokittavana olevat poikaset eivät joudu olemaan pidempää aikaa ilman ruokintaa ja siksi, että muu tyydyttävä ratkaisu on toimia pesimäkauden ulkopuolella pesinnälle ylimääräistä häiriötä aiheuttamatta. Esimerkiksi vuonna 2023 hakija on kuvannut pelkästään syys-marraskuussa saaden kuvattavaksi monipuolisesti eri lintulajeja.

Muuta huomioitavaa

Mikäli hakija haluaa valokuvata kuvausstudioissa rauhoittamattomia lintulajeja tai riistalintuja, tulee ottaa yhteyttä Suomen riistakeskukseen mahdolliseen poikkeusluvan tarpeeseen liittyen.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §, 55 §, 62 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

Päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/858/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/858/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 15.03.2024 14:27

Esittelijä Maanpää Liisa 15.03.2024 13:05